

سال پنجم ، شماره یازدهم ، بهمن ماه ۱۳۹۵

یادنامه

خبرنامه انجمن علمی یادگیری الکترونیکی ایران (یادا)

همکاران این شماره (به ترتیب حروف الفبا): مهندس سوگل بابازاده، مهندس بهناز داراب، دکتر مریم طایفه محمودی، مهندس حامد عباسی، آقای صابر عظیمی، خانم فاطمه فضلی، مهندس متین ماهری، خانم سارا مجتهدی، خانم سیده نیلوفر مقدس

آنچه در این شماره می خوانید:

گزارش سخنرانی علمی

معرفی مجله های رایاد

معرفی کتاب

رویدادهای آینده

ستون صاحب نظران

انجمن های علمی مرتبط

EDUCAUSE

وبگاه های یادگیری

از خون سرخ بهمن سرسبز شد بهاران
بر صخره‌های همت جوشیده خون غیرت
والفجر بهمن آمد، فصل شکفتن آمد

اندیشه‌ها باور شد، در امتداد باران
بانگ سرود و وحدت آید ز چشمه ساران
بر بهندشت باور، خالی است جای یاران

با عرض سلام و ادب خدمت دوستان و یاران محترم، با شماره‌ای دیگر از یادانامه در خدمت شما عزیزان هستیم. در راستای ارتقاء فعالیت‌های انجمن از منظر علمی و تخصصی، و نیز ارتقاء بینش و دانش مخاطبان در خصوص تحولات و رویدادهای حوزه یادگیری الکترونیکی، استدعا داریم با در اختیار گذاشتن محتوای مناسب و ارسال نظرات و بازخوردهای سازنده خود ما را در ارتقاء اهداف خبرنامه یاری فرمایند. منتظر دریافت مطالب و نکات شما از طریق رایانامه yadanewsletter@gmail.com هستیم. جهت دسترسی به شماره‌های قبلی خبرنامه نیز می‌توانید به بخش خبرنامه انجمن، در سایت <http://elearningassociation.ir> مراجعه نمایید.

در این شماره از یادانامه، در ستون صاحب‌نظران، با "چیستی و چرایی آمادگی یادگیری الکترونیکی؟" از زبان سرکار خانم مهندس داراب آشنا می‌شویم. سپس، گزارش سخنرانی جناب آقای دکتر منتظر با عنوان "تبارشناسی یادگیری الکترونیکی در جهان" را خواهیم داشت. در ادامه، کتاب "تولید محتوای الکترونیکی"، که تالیف آقای مهندس عباسی است، معرفی می‌شود. به سیاق گذشته نیز، یکی دیگر از مجلات علمی در این حوزه و یک مورد از وبگاه‌های یادگیری معرفی می‌شوند. نیم‌نگاهی نیز به چند رویداد علمی مطرح این حوزه در سطح ملی و بین‌المللی و معرفی یک انجمن علمی مرتبط خواهیم داشت.

سنون صادق نظران

چیستی و چرایی آمادگی یادگیری الکترونیکی؟

مهندس بهناز داراب

رئیس کمیته سخنرانی‌ها و گردهمایی‌های علمی
انجمن یادا

آمادگی عبارت است از هرگونه تدارک فیزیکی یا ذهنی برای انجام عمل. امروزه با رشد سریع فناوری‌های دیجیتال و اینترنت، وب به ابزاری قدرتمند، جهانی، تعاملی، پویا، اقتصادی و مردم‌سالار در یادگیری و آموزش از دور تبدیل شده است. اینترنت فرصت یادگیری متناسب با تقاضا و آموزش یادگیرنده محور را فراهم ساخته است. فناوری اطلاعات سبب بروز تغییراتی بنیادین در ادراک عمومی نسبت به توسعه شده و تأثیر آن به حدی بوده است که محور توسعه ملی کشورهای مختلف تلقی میشود همچنین، تولید و تعاملات علمی را شکل دیگری بخشیده و بر چگونگی کسب و انتقال دانش در جامعه تأثیر زیادی داشته است. دانشگاه‌ها مراکز علمی به عنوان مراکز اصلی تولید و انتقال علم، بتدریج شکل دیگری را به خود خواهند گرفت. مسلماً این تغییر نیازمند برنامه‌ریزی پایدار و منسجم می‌باشد. هرگونه استفاده از فناوری در این سیستم سنتی، باید با رویکردی مبتنی بر نیازها و امکانات بومی باشد و این یکی از موضوعاتی است که مدیران و مسؤولان آموزش عالی باید به طور جدی به آن بیندیشند.

به عبارت دیگر می‌توان گفت

که ایجاد دانشگاه مجازی و تحقق یادگیری الکترونیکی در آن، مستلزم فراهم آمدن شرایطی از جنبه‌های مختلف است که از دید سیستمی به آن آمادگی الکترونیکی می‌گویند. مفهوم آمادگی الکترونیکی امروزه در حوزه‌های بسیاری مانند کسب و کار الکترونیکی، تجارت الکترونیکی، دولت الکترونیکی، بانکداری الکترونیکی و ... کاربرد دارد.

بدیهی است برای تحقق یادگیری الکترونیکی لازم است ابعاد مختلف آمادگی چه به لحاظ زیر ساخت و چه به لحاظ حمایتی و سیاستی، آمادگی منابع انسانی و آمادگی سازمانی مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد. چراکه تجربه نشان داده است با وجود توسعه سریع طرح‌های یادگیری الکترونیکی، موارد زیادی با شکست مواجه شده‌اند.

مسلماً ارزیابی آمادگی برای یادگیری الکترونیکی، قبل از هر اقدام عملی، به مسؤولان و سیاست‌گذاران اجازه می‌دهد تا سیاست مناسبی را اتخاذ کرده و طرح‌های توسعه را با مشارکت همه گروه‌های ذی‌نفع اجرا کنند. لیکن باید اشاره کرد که یافتن مدلی مناسب برای ارزیابی آمادگی به شدت وابسته به اقتضائات زیست بومی و سازمان مورد بررسی است. از این رو ضروری است با تعیین ویژگی‌های محیط مورد مطالعه، مدل مناسبی را برای ارزیابی آمادگی الکترونیکی بنا نهاد. در این راستا هر مرکز یا سازمان مجری برنامه‌های یادگیری الکترونیکی لازم است که برای پیاده‌سازی موفق نظام یادگیری الکترونیکی فهرستی از ملزومات شامل، اهداف (اهداف مجری و اهداف جمعیت یادگیرندگان)، درجه آمادگی برای پذیرش یادگیری الکترونیکی، فهرست مزایا و موانع بالقوه پذیرش، فهرستی از پیکربندی وضعیت موجود یادگیری الکترونیکی، و ... را برای ارزیابی در اختیار داشته است. با مطالعه و تحقیق در مدل‌های مختلف، اتکا بر مطالعات تطبیقی و تحلیل اطلاعات حاصل از مطالعات ملی و نیز نتایج نظرسنجی از خبرگان، چهارچوب مفهومی جامعی متشکل از سه بُعد آمادگی شامل: «آمادگی سخت»، «آمادگی نرم»

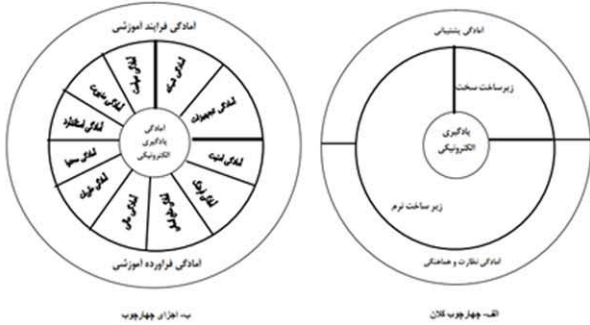

و «آمادگی نظارت، هماهنگی و پشتیبانی» پیشنهاد می‌گردد:

الف- آمادگی سخت: این بخش ناظر به کلیهٔ وجوهی است که به لحاظ سخت افزاری، تجهیزاتی و ارتباطی مورد نیاز است. بنابراین می‌توان آن را شامل دو بخش اصلی زیرساخت شبکه-ای و تجهیزات دانست.

ب- آمادگی نرم: این بخش بیان‌کننده همهٔ عوامل نرم، شامل فناوری‌های نرم: مقررات، روندها، قوانین و ... است که در ایجاد و پشتیبانی محیط‌های آموزشی بر خط مورد نیاز است. با توجه به ارزیابی مدل‌ها، می‌توان اجزای این بخش را به شرح زیر دانست: منابع انسانی، مدیریت، قوانین و مقررات، استانداردها، منابع مالی، امنیت، فرهنگ، محتوا و سیاست.

ج- آمادگی پشتیبانی، نظارت و هماهنگی: هر چه دو زیرساخت قبلی ناظر به وجوه درونی عملکرد نظام آموزشی است، این زیرساخت ناظر به ایجاد تعامل بین بخشی و هماهنگی میان اجزای مذکور در بخش‌های پیشگفته می‌باشد. بخش نظارت، خود شامل دو بخش نظارت بر فرایند و نظارت بر فرآوردهٔ آموزش است. «فرایند» ناظر به همهٔ روال‌های اجرایی در محیط یادگیری است و «فرآورده» ناظر به محصول نهایی این فرایند. به تعبیر دیگر در این بخش هر دو عامل فرایندی و عملکردی مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. نکتهٔ مهم این است که این بخش، محیط بر همهٔ اجزای قبلی (چه نرم و چه سخت) است و هر بخش از آنها را تحت نظارت دارد. علاوه بر این ارکان مختلف هر یک از این ابعاد در مجموع می‌تواند شامل چهارده شاخص اصلی باشد که عبارتند از: سیاست آموزشی، مدیریت، استاندارد، محتوا، قوانین و مقررات، منابع مالی، منابع انسانی، فرهنگ، امنیت، تجهیزات سخت افزاری، شبکه ارتباطی و بالاخره نظارت، هماهنگی و پشتیبانی.

شکل ۱- چهارچوب پیشنهادی برای ارزیابی آمادگی یادگیری الکترونیکی

بنابراین تأکید بر این نکته است که از دید صاحب‌نظران و خبرگان عرصهٔ آموزش عالی و یادگیری الکترونیکی، حرکت به سمت تحقق دانشگاه مجازی موفق، مستلزم توجه همه جانبه به تمامی وجوه منشور پیشگفته می‌باشد.

به امید فرداهایی بهتر برای ایرانی سرافراز

گزارش سخنرانی علمی

«تبارشناسی یادگیری الکترونیکی در جهان»

سخنران: آقای دکتر غلامعلی منتظر
تاریخ برگزاری: چهارشنبه ۱۳۹۵/۰۹/۲۴
مکان: دانشکده علمی کاربردی پست و مخابرات

تدوین: مهندس بهناز داراب
رییس کمیته سخنرانی‌ها و گردهمایی‌های علمی
انجمن
آذر ۱۳۹۵

۱- مقدمه

گزارش حاضر به معرفی سی و سومین سخنرانی علمی انجمن یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) می‌پردازد. این سخنرانی با همکاری دانشکده علمی کاربردی پست و مخابرات، در محل تالار اجتماعات این دانشکده با حضور بیش از ۳۰ نفر برگزار شد. سخنران این نشست آقای دکتر غلامعلی منتظر بودند.

۲- معرفی سخنران و سخنرانی

آقای دکتر غلامعلی منتظر، دارای مدرک دکترای تخصصی PhD در رشته مهندسی برق، گرایش کنترل از دانشگاه تربیت مدرس هستند. علاقه مندی و زمینه اصلی تحقیقاتی ایشان فناوری اطلاعات (یادگیری الکترونیکی، تجارت الکترونیکی، دولت الکترونیکی، توسعه اطلاعاتی)؛ نرم رایانش (شبکه عصبی مصنوعی، نظریه مجموعه فازی، نظریه مجموعه های نادقیق، رایانش تکاملی، نظریه گواه، شبکه بیز) و سیستم های هوشمند (تشخیص الگو، سامانه آموزشیار هوشمند، سامانه عاطفی یادگیری، سیستم های خبره، پزشکیار هوشمند) است. نامبرده دست کم دارای ۶۰ عنوان مقاله در مجلات معتبر و کنفرانس های ملی و بین المللی می باشد. وی در حال حاضر عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه تربیت مدرس، رییس هیأت مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی ایران (یادا) و معاون پژوهش و برنامه ریزی بنیاد ملی نخبگان می باشد. از جمله فعالیت های اجرایی ایشان می توان موارد زیر را نام برد:

رئیس دبیرخانه هیئت امنای بنیاد ملی نخبگان، قائم مقام پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، رئیس شورای پژوهشی مرکز تحقیقات سیاست علمی ایران، عضو کمیته تخصصی آموزش های علمی-کاربردی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و عضو شورای علمی مرکز ملی اطلاعات علمی ایران نیز می باشد.

۳- مقدمه

سخنرانی به تبارشناسی (genealogy) یادگیری الکترونیکی می پردازد. لزوم طرح چنین مباحثی به سابقه کوتاه موضوع یادگیری الکترونیکی بازمی گردد و با توجه به اینکه یادگیری الکترونیکی کمتر از دو دهه است در دنیا مطرح شده، برای ایجاد مفهوم مشترک در مورد مباحث مربوط به آن لازم است بدانیم یادگیری الکترونیکی چیست و چه شاخه هایی دارد تا بتوانیم بر اساس آن برنامه مناسبی را برای توسعه یادگیری الکترونیکی در کشور تنظیم کنیم.

۳-۱ سیر تطور آموزش در تاریخ

سخنران مطالب را با بیان تاریخچه مختصری از سیر تحول آموزش در طول حیات بشری و نقاط عطف آن آغاز کرد، سپس به تبیین تغییرات مفهومی در تعریف یادگیری الکترونیکی در طول زمان پرداخت، در نهایت نسل-های مختلف یادگیری الکترونیکی مورد بررسی و اشاره قرار گرفت.

جوامع بشری به لحاظ تطور اجتماعی به چهار دوره ایللیاتی، روستایی (کشاورزی)، صنعتی و اطلاعاتی تقسیم می شوند. در عصر ایللیاتی، که ظهور و افول آنها از ۳۵۰ هزار سال تا ۱۲ هزار سال پیش رخ داده است، آموزش غیر نهادینه و سینه به سینه از پدر و مادر به فرزند منتقل می شد. در واقع در این دوران آموزش نهادینه وجود نداشته است، بلکه والدین، نیازهای فرزندان را برای آنان رفع می کردند. مثلاً پدر به پسر شیوه شکار و مادر به دختر شیوه شیردوشی را می آموخت.

شکل ۱- عصر ایللیاتی

پس از آن و از حدود ده هزار سال پیش عصر کشاورزی آغاز می شود که تا ۳۰۰ سال پیش ادامه داشته است در این دوران اولین مدارس و مکاتب پدید آمدند. مهمترین اتفاق در این دوران، آن بود که با توجه به افزایش دانش بشری نهاد آموزش از نهاد خانواده جدا شد. دلیل این جدایی آن بود که دانش بشر به اندازه ای شده بود که دیگر خانواده توانایی انتقال آن را به فرزندان نداشت. نمونه ای از این مدارس در ایران نظامیه ها هستند.

شکل ۲- عصر روستایی

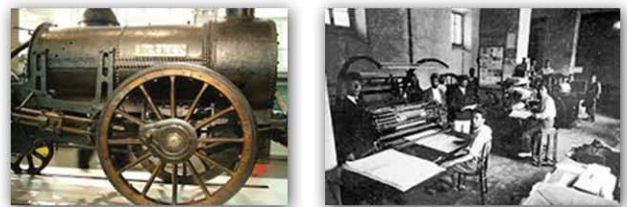
شکل ۴- عصر اطلاعات

۲-۳ یادگیری الکترونیکی

پس از مطرح شدن «یادگیری الکترونیکی» تعاریف مختلفی در طول زمان برای آن در نظر گرفته شده است. البته باید توجه داشت که «یادگیری الکترونیکی» واژه جدیدی است و برای اولین بار در سال ۱۹۹۹ میلادی در متون علمی به کار رفته است. در اولین تعریف‌ها، در سال ۲۰۰۰ میلادی توزیع محتوای آموزشی از طریق واسط‌های الکترونیکی شامل اینترنت، شبکه رایانه‌ای داخلی و خارجی، پخش ماهواره‌ای، نوار صوتی، تلویزیون و لوح کشرده به عنوان یادگیری الکترونیکی در نظر گرفته شد. در سال ۲۰۰۲، آموزش الکترونیکی را کسب و استفاده از دانش توزیع شده با استفاده از افزارهای الکترونیکی معرفی کردند. تأکید این تعریف بر توزیع شده بودن دانش و نحوه کسب و اخذ آن به روش‌های الکترونیکی است. در سال ۲۰۰۴ تعریف دیگری به شکل کسب دانش و مهارت به صورت همزمان و غیرهمزمان با استفاده از فناوری‌های اطلاعاتی از طریق ایجاد، تحویل، پشتیبانی و مدیریت به عنوان یادگیری الکترونیکی مطرح شد. در سال ۲۰۰۸ کسب و به‌کارگیری دانشی که عمدتاً توسط واسط‌های الکترونیکی توزیع می‌شود یادگیری الکترونیکی دانسته شد. در تعریفی دیگر در سال ۲۰۰۹، استفاده از فناوری‌های مبتنی بر اینترنت برای ارتباط میان یادگیرنده، یاددهنده و ارائه محتوا را یادگیری الکترونیکی دانستند. در حال حاضر تعریف جامع و دقیق یادگیری الکترونیکی را چنین بیان می‌کنند: «یادگیری الکترونیکی رویکردی در آموزش برای تحقق یادگیری مستقل، منعطف و توزیع شده برای هرکس، در هر جا و در هر زمان با استفاده از فناوری‌های دیجیتال» تعریف می‌شود. در تعریف چند نکته وجود دارد:

از ۳۰۰ سال پیش با بروز انقلاب صنعتی و ظهور جوامع صنعتی، آموزش تخصصی پدیدار شد. در دوره‌های قبل از انقلاب صنعتی، حوزه‌های علمی آنقدر گسترده نبود و یک نفر می‌توانست با هوش بالا و تلاش بسیار به بخش عمده‌ای از آن دانش نائل شود.

اما با توسعه مراکز صنعتی و کارخانه‌ای، نیاز به انسان‌هایی با دانش خاص و یکنواخت (Uniform) پدید آمد و به همین دلیل نهادهای آموزشی سعی در آموزش تخصصی و تربیت افراد مناسب برای کارخانه‌ها کردند. در این دوران آموزش تخصصی شد و مفاهیم جدیدی چون مهندس که متخصص حوزه مشخصی است ظهور می‌کند. نمونه‌هایی از آنها مهندسی برق و مکانیک است. محصول آموزش این دوره کارگران یقه خاکستری بودند که برای رفع نیاز کارخانه‌ها تربیت می‌شدند. این دوره تا اواسط قرن بیستم ادامه یافت و در طی آن مدارس و دانشگاه‌های مشابه آنچه امروز می‌بینیم به وجود آمدند.

شکل ۳- عصر صنعتی

بدین ترتیب می‌توان دگرگونی‌های اصلی آموزشی را در چهار انقلاب خلاصه کرد: انقلاب اول واگذاری بخشی از آموزش به خارج از نهاد خانواده بود، استفاده از متون نوشتاری در کنار آموزش شفاهی انقلاب دوم را در آموزش ایجاد کرد. اختراع ماشین چاپ و تولید انبوه متون نوشتاری که از آن به عنوان «کهکشانشان گوتنبرگی» یاد می‌شود انقلاب سوم را در آموزش ایجاد کرد که موجب شد دسترسی به متون نوشتاری تسهیل شود و سرانجام آخرین انقلاب که نتایج آن در عصر حاضر مشاهده می‌شود انقلاب اطلاعاتی است که از آن به «کهکشانشان مارکونی» تعبیر می‌شود. در این دوران منابع دیجیتالی به سرعت تولید و منتشر می‌شدند.

۳-۳ مقایسه یادگیری الکترونیکی با آموزش حضوری

آموزش حضوری و الکترونیکی از جنبه‌های مأموریت، فناوری آموزشی، راهبرد آموزشی، شیوه تدریس، فرایند یادگیری، یادگیرنده، تعامل، منابع، ظرفیت کلاسی، یاددهنده و یادگیرنده، تجهیزات و زمان‌بندی مقایسه شدند. مأموریت آموزش حضوری، آموزش و یاد دادن است و این دیدگاه مطرح است که انتقال دانش از ظرفی پر به ظرفی خالی اتفاق می‌افتد در صورتی که در یادگیری الکترونیکی مأموریت را یادگیری معرفی می‌کنند و بر این مبنا استوار است که فرد خود به دنبال یادگیری است و انگیزه کافی برای یاد گرفتن را دارد. از جنبه فناوری آموزشی، آموزش حضوری سخن‌گرا و یاددهنده محور است در حالی که در یادگیری الکترونیکی جامعیت‌گرا و یادگیرنده

محور است؛ به این معنی که یادگیری الکترونیکی از تمامی رسانه‌ها و ابزارها برای کمک به یادگیرنده برای یادگیری استفاده می‌کند. این مهم به یادگیرندگان مختلف با ویژگی‌ها و سبک‌های مختلف یادگیری کمک می‌کند تا روش مناسب خود را برای یادگیری استفاده کنند. در آموزش حضوری، راهبرد آموزشی خاص و یکتا برای تمامی یادگیرندگان است اما در یادگیری الکترونیکی تنوع در راهبردهای آموزشی برای یادگیرندگان مختلف به کمک ابزارهای چندرسانه‌ای وجود دارد. شیوه آموزشی در یادگیری حضوری غیرقابل اندازه‌گیری و مبهم است در حالی که در یادگیری الکترونیکی شفاف و قابل اندازه‌گیری است زیرا از قبل طرح‌ریزی شده است. فرایند آموزشی در یادگیری الکترونیکی در مقایسه با یادگیری حضوری بسیار منعطف‌تر است. یادگیرنده در آموزش حضوری بیشتر تحت اجبار و ناآگاهی است در حالی که در آموزش الکترونیکی، یادگیرنده

منظور از «مستقل» در تعریف وابسته نبودن به زمان و مکان و سرعت پیشرفت یادگیرنده است. یادگیری الکترونیکی با تقویم شخصی یادگیرنده انطباق دارد. برای مثال لازم نیست تنها در یک کلاس یک ساعته مطالب آموخته شود بلکه یادگیرنده فرصت دارد تا در زمان کمتر یا بیشتر و در وقت دلخواه خود آن موضوع را بیاموزد.

از این رو مراکز آموزشی که زمان‌بندی کلاس‌های غیر حضوری را مشابه زمان‌بندی کلاس‌های حضوری برای یادگیرندگان الزامی می‌کنند این جنبه از یادگیری الکترونیکی را دارا نیستند. همچنین منظور از «منعطف» رعایت حق انتخاب یادگیرنده با توجه به استعداد و دانش پیشین وی است. به این ترتیب یادگیری الکترونیکی با دیدگاه تربیتی یادگیرنده انطباق دارد. به طور مثال برخی از افراد شب‌کار هستند و شب می‌توانند بهتر کار کنند و برخی روز کار هستند. همچنین برخی از جزء به کل بهتر یاد می‌گیرند (استقرایی هستند) و برخی از کل به جزء (قیاسی هستند). به تعبیر دیگر سبک یادگیری افراد متفاوت است. این تفاوت در دانشجویان مهندسی و علوم انسانی مشهود است. این نکته یکی از وجوه تمایز یادگیری الکترونیکی در مقایسه با آموزش معمولی است. در آموزش معمولی نمی‌توان انعطاف زیادی در این ابعاد ایجاد کرد. در یک کلاس با زمان مشخص و محدود نمی‌توان پاسخگوی تمام نیازهای متنوع تربیتی تمام یادگیرندگان بود در حالی که در یادگیری الکترونیکی این امکان فراهم شده است. از سوی دیگر «یادگیری توزیع‌شده» اشاره به حضور یادگیرنده، یاددهنده و محتوا در مکان‌های مختلف و غیر متمرکز دارد. این نکته وجه تمایز دیگر یادگیری الکترونیکی و کلاس‌های حضوری است که یادگیرنده و یاددهنده و محتوا به صورت فشرده در یک مکان و زمان قرار می‌گیرند تا آموزش و یادگیری اتفاق بیفتند. در یادگیری الکترونیکی این امر موجب انطباق با نظام شبکه‌ای می‌شود.

یادگیری رایانه‌یار (Computer Aided Learning - CAL) را موجب شدند، بر خلاف نسل قبلی، این نسل تعاملی محلی را میان یادگیرندگان به صورت ناهمزمان فراهم می‌کرد. همچنان این نسل نیز مبتنی بر مکتب رفتارگرایی است. سال‌های میان ۱۹۷۵ و ۱۹۹۰ میلادی نسل دیگری با عنوان آموزش رایانه بنیاد (Computer Based Training - CBT) را تجربه کردند. این نسل با چندرسانه‌ای‌های رایانه‌ای شکل گرفت و موجب افزایش تعامل میان یادگیرندگان شد هرچند این تعامل هنوز ناهمزمان بود. یکی از ویژگی‌های این نسل استفاده تدریجی از نظریه یادگیری سازه‌گرا بود. سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۰ عرصه ظهور اینترنت و نسل یادگیری وب-بنیاد (Web Base Learn-ing - WBT) است. عبارت «یادگیری الکترونیکی» در همین دوران و در سال ۱۹۹۹ پا به عرصه حیات گذاشت. به تعبیر دیگر با جدی شدن کاربردهای هوش مصنوعی در کنار اینترنت، نسل یادگیری الکترونیکی ۱ در سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰ شکل می‌گیرد. این نسل امکان تعامل همزمان و ناهمزمان را بعلاوه محیطی هوشمند فراهم می‌کند. بر این نسل نیز مکتب سازه‌گرایی غلبه دارد. در پی این نسل و با ترکیب وب ۲، نسل بعدی یعنی یادگیری الکترونیکی ۲ یا یادگیری اجتماعی (S-Learning) که به مؤلفه‌های نسل قبل شبکه اجتماعی را نیز اضافه می‌کند، بروز پیدا کرده است. در این نسل مکتب یادگیری اجتماعی غلبه دارد.

۳-۵ نتیجه گیری

برخلاف تصور رایج، راه‌اندازی یادگیری الکترونیکی گران است. مخاطبان اصلی آن گروه‌های بازمانده از تحصیل، زندانیان، خانه‌دارها، شاغل‌ها، معلولان و تمام کسانی است که انگیزه یادگیری دارند ولی شرایط آن را ندارند که در کلاس‌های حضوری شرکت کنند. به بیان دیگر نباید دانش‌آموز و دانشجویی را که آماده حضور در مدرسه و دانشگاه است از محیط آموزشی محروم کرد و باید امکانات آموزش حضوری برای ایشان فراهم باشد. همچنین جایگزینی آموزش حضوری با یادگیری الکترونیکی غلط است ولی می‌توان محیط آموزش حضوری را با یادگیری الکترونیکی غنی کرد. در واقع آموزش الکترونیکی نمی‌تواند تعاملات حضوری و اجتماعی را جایگزین کند. تلاش برای جایگزینی آموزش حضوری با آموزش الکترونیکی محتوم به شکست است.

انگیزه کافی دارد و اجباری در آموزش نیست. تعامل در آموزش حضوری مستقیم و چهره به چهره است و بازخورد وجود دارد که کمک می‌کند یاددهنده از وضعیت یادگیرنده در حین تدریس آگاه شود. اما در آموزش الکترونیکی ارتباط غیرمستقیم است این موضوع پاشنه آشیل یادگیری الکترونیکی به حساب می‌آید و همین دلیل موجب می‌شود که نتوان آموزش الکترونیکی را جایگزین آموزش حضوری کرد. منابع در آموزش حضوری مکتوب است و در آموزش الکترونیکی چندرسانه‌ای است. همچنین ظرفیت در آموزش حضوری محدود است در حالی که در آموزش الکترونیکی می‌توان گفت نامحدود است. یادگیرنده و یاددهنده در آموزش الکترونیکی بر خلاف آموزش حضوری که یاددهنده باید تمام وقت باشند، می‌توانند پاره وقت در آموزش شرکت کنند. در آموزش حضوری فضای فیزیکی آموزشی اهمیت دارد در حالی که در آموزش الکترونیکی تجهیزات ارتباطی اهمیت پیدا می‌کند. زمان‌بندی در آموزش حضوری منظم و از پیش تعیین شده است در حالی که در آموزش الکترونیکی نامنظم و منطبق بر تقویم شخصی یادگیرنده است.

در ادامه نسل‌های مختلف یادگیری الکترونیکی معرفی می‌شوند.

۳-۴ نسل‌های یادگیری الکترونیکی

یادگیری از دور را می‌توان در هفت نسل معرفی کرد. در نسل اول که قبل از دهه ۱۹۴۰ میلادی را در بر می‌گیرد، جزوه و کتاب به عنوان محتوای آموزشی مطرح بودند و کتاب به عنوان ابزار تحویل محتوا مطرح بود. این نسل فاصله مکانی میان یادگیرنده و یاددهنده را بی‌اثر می‌ساخت و مکتب رفتارگرایی بر آن حاکم بود. نسل بعدی که از دهه ۱۹۴۰ میلادی تا ۱۹۶۰ میلادی را شامل می‌شود با ظهور رادیو و تلویزیون به عنوان ابزارهای جدید تحویل محتوا روبرو می‌شود. عدم تعامل میان یادگیرنده و یاددهنده از معایب مطرح در این نسل است. همچنین گرایش‌های رفتارگرایانه و شناختی در این دوره غالب است. از سال ۱۹۶۰ میلادی تا ۱۹۷۵ میلادی، رایانه‌ها نسل جدیدی در یادگیری از دور را به نام

انجمن‌ها علمه مرتبط

خانم سارا مجتهدی
دانشجوی مهندسی کامپیوتر
دانشگاه علم و فرهنگ

EDUCAUSE
<https://www.educause.edu>

EDUCAUSE

دخالت هرچه بیشتر هیئت های علمی در فعالیت های آموزشی، جمع آوری و استفاده از اطلاعات به منظور آگاهی یافتن از فرآیندهای تصمیم گیری و اشتراک نوآوری ها و فعالیت های اثبات شده در آموزش برخط است.

چالش نسل بعدی آموزش، شتاب گرفتن خلاقیت های آموزشی چه در رده های پایه و چه در آموزش عالی است که موجب بهبود چشم گیری در آمادگی کالج ها و تکمیل آن ها با سرمایه گذاری در استراتژی های یادگیری از راه دور و پرورش شبکه های آگاه از مدل ها و ابزار های آموزشی نسل بعد می شود.

برنامه ها و خدمات ما

تمرکز برنامه ها و خدمات EDUCAUSE بر تجزیه و تحلیل، حمایت، ایجاد جامعه، توسعه حرفه ای و تولید دانش به منظور پشتیبانی از نقش انتقال دهنده ای که فناوری اطلاعات در آموزش عالی می تواند ایفاء کند، می باشد.

کنفرانس های سالانه

این مجموعه منتخب متشکل از متخصصان فناوری اطلاعات و ارائه دهندگان تکنولوژی، مجموعه از بهترین تفکرات در آموزش عالی را فراهم می آورد. کنفرانس های سالانه این انجمن از همکاران خود که مایل به اشتراک ایده های استراتژیک، تحولات پیشرو، فرآیندهای موثر و گزارشات فعالیت های خود هستند، دعوت به عمل می آورد.

عضویت

عضویت در EDUCAUSE برای موسسات آموزش عالی آمریکایی و بین المللی، شرکت های خدمت رسان در زمینه بازار فناوری اطلاعات آموزش عالی و سایر انجمن ها و سازمان های مرتبط آزاد است.

موسسات

بیش از ۱۸۰۰ کالج و دانشگاه شبکه ای را شکل داده اند که در آن دیدگاه های ارزشمندی در زمینه ی استراتژی های فناوری اطلاعات به اشتراک گذاشته می شود.

EDUCAUSE یک انجمن غیر انتفاعی و قبل از هر چیزی اجتماعی از رهبران آی تی و متخصصین متعهد به پیشبرد آموزش عالی است. این انجمن، به کسانی که فناوری اطلاعات را رهبری، مدیریت و استفاده می کنند کمک می کند تا تصمیم گیری های استراتژیکی را در هر سطحی از آموزش عالی، شکل دهند. فناوری اطلاعات برای اعضای ED-UCAUSE چیزی بیش از تکنولوژی است. فناوری اطلاعات سیستمی شامل انسان ها، فرآیندها، سازمان ها و چالش هایی است که به طور مداوم در حال تحول است.

آموزش های EDUCAUSE از طریق استفاده خلاقانه از علوم یادگیری بر مبنای تکنولوژی و تکیه بر شواهد عملی موجود در جدیدترین مدل های یادگیری-محور در تمامی سطوح، موجب بهبود و پیشرفت آموزش عالی شده است.

طرح های آموزشی EDUCAUSE در واقع اجتماعی از موسسات آموزش عالی و سازمان های متعهد به پیشبرد حرکات آموزشی از طریق نرم افزارهای تکنولوژیک و خلاقانه است که علایق عام آن ها شامل محیط های تکنولوژیک یادگیری، توسعه و

شرکت‌ها

بیش از ۳۰۰ شرکت فعال در زمینه آموزش عالی فناوری اطلاعات عضو EDUCAUSE هستند و در مأموریت‌های آن‌ها مشارکت می‌کنند.

انجمن‌ها و سازمان‌های دیگر

انجمن‌ها، سازمان‌های دولتی و فدرال، دفاتر اداری و بسیاری از سازمان‌های دیگر نیز نقش خود را در جامعه EDUCAUSE ایفا می‌کنند. این انجمن راه‌های بسیاری را برای کمک به متخصصان آموزش عالی، کسانی که فناوری اطلاعات را استفاده و یا مدیریت می‌کنند، پیشنهاد می‌دهد تا در روند تحولات مربوطه قرار گیرند.

معرفی کتاب

مهندس حامد عباسی
مدرس دانشگاه فرهنگیان

تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی)

نگارندگان: مهندس حامد عباسی

انتشارات: ناقوس

سال انتشار: ۱۳۹۳

گستره تحولات ایجاد شده توسط فناوری اطلاعات، تمامی ابعاد زندگی بشر را تحت تأثیر خود قرار داده و این تأثیرگذاری در مجموع، به بهبود روند زندگی و بهسازی عملکرد انسانی منجر شده است. آموزش و یادگیری نیز که بُعد مهمی از زندگی بشری می‌باشد، بستر بزرگی از این تأثیرپذیری را در سطوح مختلف آموزشی و دانشگاهی و دانشگاهی چه به صورت رسمی و چه

به صورت غیر رسمی فراهم ساخته است. در این فرآیند، محتوا به عنوان یک رکن اصلی برنامه‌های آموزشی، بیشترین تحول را به خود اختصاص داده و الکترونیکی شدن محتوا، تبدیل به یکی از مهم‌ترین گام‌ها در عرصه الکترونیکی شدن یا هوشمندسازی مراکز آموزشی و دانشگاهی و دانشگاهی گردیده است. بر این اساس، با توجه به نیازی که در دانشگاه‌ها و مدارس برای تولید محتوای الکترونیکی احساس می‌شد و همچنین تدریس واحدهای درسی مرتبط با آن، ما را بر آن داشت تا بر اساس تجارب علمی و آموزشی خود، اقدام به تألیف کتاب تولید محتوای الکترونیکی (نرم افزار آموزشی) در سال ۱۳۹۳ بکنیم. این کتاب با استقبال اساتید، معلمان، دانشجویان و کاربران تولید محتوای الکترونیکی مواجه شد و در همان سال به عنوان کتاب برتر کشوری در دانشگاه فرهنگیان انتخاب گردید. این کتاب به مباحث گسترده‌تری از تولید محتوای الکترونیکی پرداخته و شامل ۱۲ فصل به این شرح می‌باشد: فصل اول اصول طراحی محتوای الکترونیکی؛ فصل دوم طراحی تعامل، الگو و رابط کاربر در تولید محتوای الکترونیکی چند رسانه‌ای؛ فصل سوم اصول و روش طراحی، تولید و ویرایش پیام‌های متنی؛ فصل چهارم اصول و روش طراحی، تولید و ویرایش پیام‌های صوتی؛ فصل پنجم اصول و روش طراحی، تولید و ویرایش پیام‌های تصویری؛ فصل ششم اصول و روش طراحی، تولید و ویرایش فیلم‌های آموزشی؛ فصل هفتم اصول و روش طراحی، تولید و ویرایش پیام‌های انیمیشنی؛ فصل هشتم اصول و روش طراحی و تولید بازی‌های کامپیوتری آموزشی؛ فصل نهم اصول و روش طراحی و تولید واژه‌نامه چند رسانه‌ای؛ فصل دهم اصول و روش طراحی و تولید آزمون‌های الکترونیکی؛ فصل یازدهم تولید رابط کاربر گرافیکی (ترکیب بندی عناصر چند رسانه‌ای) و فصل دوازدهم ابزارهای نصب و اجرا، قفل‌گذاری، تکثیر و انتشار. این کتاب در ۳۵۲ صفحه با ساختاری مشابه در تمام فصول شامل ارائه استانداردها، معرفی نرم افزارها و شرح کامل یک نرم افزار نوشته شده است.

این کتاب در سطح دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی،

این مجله طیف وسیعی از پژوهش‌های نظری و عملی در رابطه با سامانه‌های تعاملی خلاق را در بر می‌گیرد. این مجله با ماهیتی میان رشته‌ای، پژوهش‌های حوزه‌های هوش مصنوعی، روانشناسی، رایانش، زبان‌شناسی، طراحی، مهندسی، سازمان‌های اجتماعی و... را شامل می‌شود. محورهای اصلی این مجله عبارت‌اند از: روش‌های تعاملی خلاق، تعامل چندرسانه‌ای، تعامل صوتی، تعامل گرافیکی، تعامل زبان طبیعی، رایانش همه‌جا حاضر، رایانه‌های پوشیدنی، واسط‌های کاربری هوشمند، واقعیت مجازی، واقعیت افزوده، سامانه‌های تصمیم‌یار تعاملی، رایانش مبتنی بر عامل، مدل‌سازی و امتشاف دانش، هستان نگار و وب معنایی و...

انتشارات: Elsevier

دوره تناوب انتشار: هرماه

فعالیت موضوعی: تعاملات میان انسان و رایانه

Impact Factor: 1.476

سر دبیر: E.Motta

ISSN: 1071-5819

نشانی الکترونیکی:

<https://www.journals.elsevier.com/international-journal-of-human-computer-studies/>

دانشجویان رشته‌های مختلف دانشگاه فرهنگیان، دانشجویان رشته‌های مرتبط با تعلیم و تربیت، معلمان و دبیران و علاقه‌مندان به تولید محتوای الکترونیکی تدوین شده است که می‌تواند در واحدهای درسی طراحی پیام و تولید مواد آموزشی و یادگیری (چند رسانه‌ای دیجیتالی)، تولید برنامه‌های کامپیوتری، طراحی و تولید چند رسانه‌ای‌های آموزشی، طراحی درس‌افزارهای چند رسانه‌ای برای آموزش مجازی، کاربرد فناوری اطلاعات در آموزش (۲ و ۳ بخش تولید محتوای الکترونیکی) در دانشگاه فرهنگیان، کاربرد نرم‌افزارهای رایانه‌ای، به ارزش ۲ یا ۳ واحد تدریس شود.

معرفی مجله‌ها را یاد

دکتر مریم طایفه محمودی

استادیار پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات و عضو هیات مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی

توجه

به تمامی دانشجویان و پژوهشگران عزیز توصیه می‌شود که قبل از ارسال مقاله به مجلات مختلف، حتماً لیست مجلات فاقد اعتبار از نظر وزارت علوم را کنترل نمایند تا خدای ناکرده حاصل تحقیقات خود را به مجله‌ای که فاقد اعتبار علمی شناخته شده است، ارسال نکنند. جالب توجه این است که در میان مجلات نام برده شده، مجلات ISI و Scopus هم وجود دارند. این لیست مرتب در وبگاه وزارت علوم به آدرس زیر، بروز می‌شود:

<http://www.msrt.ir/fa/rppc/pages/files/validpublications.aspx>

نام مجله: مجله بین‌المللی مطالعات انسان-رایانه

International Journal of Human-Computer Studies

رویدادها آینده

آقای صابر عظیمی
دانشجوی دکتری تکنولوژی آموزش دانشگاه
علامه طباطبائی
و مسئول همکاری‌های علمی کمیته دانشجویی
انجمن یادگیری الکترونیکی ایران

اولین کنفرانس بین‌المللی فضای مجازی در ارتقای آموزش‌های دینی

دانشگاه مجازی المصطفی (ص) در موضوعات و رشته‌های متنوع دینی، به افرادی که امکان تحصیل به شیوه حضوری را ندارند، خدمات آموزشی ارائه می‌کند. استفاده از آخرین دستاوردهای فنی، ارائه رشته‌های متنوع اسلامی به زبان‌های زنده دنیا، بهره‌جستن از اساتید برجسته و اعضای هیئت علمی در ایران و دیگر کشورهای جهان از مزایای این دانشگاه می‌باشد.

این دانشگاه در نظر دارد جهت هم‌اندیشی و ارتقای دیدگاه‌ها در عرصه آموزش مجازی و ظرفیت‌های انتقال سریع اطلاعات و تبیین قابلیت‌های فضای مجازی در آموزش معارف دینی، اولین همایش بین‌المللی «ظرفیت‌شناسی و تأثیرگذاری فضای مجازی در ارتقای آموزش‌های دینی» را در تاریخ ۲۷ و ۲۸ مهرماه ۹۶ برگزار نماید. از همه اساتید، محققان، دانشجویان و علاقمندان در این عرصه دعوت می‌شود تا چکیده مقالات خود را حداکثر تا تاریخ ۳۰ خرداد ماه ۹۶ ارسال نمایند.

محورهای همایش

- ظرفیت‌های آموزشی موجود در فضای مجازی؛
- ظرفیت‌های فضای مجازی در گفتگوهای ادیانی و

تقریب مذاهب؛

- ظرفیت‌های فضای مجازی در توسعه و تقویت زیست مسالمت آمیز بین‌الادیانی؛
- تأثیرات فرهنگی آموزش مجازی در رفتار دانش پژوهان عرصه دین؛
- توصیف و تحلیل وضعیت موجود آموزش دینی در فضای مجازی؛
- نقش حکومتها و نهادهای دینی در آموزش مجازی؛
- نقش سازمانها و مؤسسات غیر دولتی (NGO) در ارتقای سطح دانش و بینش دینی در فضای مجازی؛
- راهبردهای توسعه‌ای و سازمانی آموزش دینی مجازی؛
- نقش متقابل آموزش حضوری و مجازی در ارتقای سطح آموزش‌های دینی؛
- روش‌های ارزیابی سطح ارتقای دینی در آموزش‌های مجازی؛
- فرصتها و چالش‌های پیش روی آموزش معارف دینی با استفاده از فناوری‌های جدید ارتباطی؛
- مزیت‌های محتوای دینی در ارتقای سطح آموزش دینی در فضای مجازی؛
- ارزیابی میزان تأثیر ابزارها در آموزش مجازی به ویژه نقش بانک‌های اطلاعاتی، کتابخانه دیجیتال و...؛
- مدل‌های آموزش پژوهش‌محور تربیت‌مدار در فضای مجازی؛
- آخرین دستاوردها در آموزش‌های دینی در فضای مجازی؛
- نقش فناوری‌های نوین در توسعه آموزش‌های دینی مجازی؛
- مطالعات آینده‌نگر در آموزش دینی در فضای مجازی و...
برگزار کننده: دانشگاه مجازی المصطفی (ص).

زمان‌های مهم

- مهلت ارسال چکیده مقالات: ۳۰ خرداد ۱۳۹۶
- مهلت ارسال متن کامل مقالات: ۳۰ شهریور ۱۳۹۶
- تاریخ برگزاری همایش: ۲۷ و ۲۸ مهر ۱۳۹۶
- تلفن تماس دبیرخانه: ۰۲۵۳۲۱۱۴۱۷۳ و ۰۲۵۳۲۱۱۴۱۷۷
- آدرس دبیرخانه: قم، خیابان ساحلی، بعد از مصلی، جنب پل ۱۹ دی، دانشگاه مجازی المصطفی، معاونت پژوهش و تولید محتوا

زمان های مهم

آخرین مهلت برای ارسال مقاله کامل: ۱ مارچ ۲۰۱۷
زمان برگزاری کنفرانس: ۳ تا ۵ جولای ۲۰۱۷

برگزار کننده کنفرانس: دانشگاه Gdynia Maritime لهستان
و انجمن IEEE SMC
ایمیل کنفرانس:
inista2017@am.gdynia.pl
وبگاه کنفرانس:

<http://inista.org/>

بار گذاری مقالات نشست:

<https://easychair.org/conferences/?conf=inista2017>

وبگاه های یادگیر

مهندس سوگل بابازاده

پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات

<http://ocw.jhsphe.edu/index.cfm>

هدف JHSPH OCW تامین محتوای مجانی و آزاد برای مقاصد آموزشی می باشد. در این سایت، مواد درسی و تصاویر بیش از صد دوره آموزشی که توسط موسسه پیشرو جهانی تحقیقات و آموزش سلامت عمومی توسعه داده شده ارائه می گردد. ماموریت این موسسه، تامین فرصت های یادگیری و منابع آموزشی برای تمام کسانیست که به دنبال بهبود سلامت و پیشگیری از بیماری در سراسر جهان می باشند.

مریم طایفه محمودی

استادیار پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات و عضو هیات مدیره انجمن یادگیری الکترونیکی

هوش معنایی، نشستی در کنفرانس بین المللی خلاقیت در کاربردها و سامانه های هوشمند

SINTEL 2017

Special Session on Semantic Intelligence (SINTEL 2017)

at the 2017 IEEE International Conference on INnovations in Intelligent SysTems and Applications (INISTA 2017)

Gdynia, Poland, July 3-5, 2017

Conference website:

هوش معنایی، یکی از نشست های خاصی است که در کنفرانس بین المللی خلاقیت در کاربردها و سامانه های هوشمند در تاریخ ۳-۵ جولای ۲۰۱۷ در لهستان برگزار خواهد شد. تاکید این نشست بر استفاده از روش های هوش مصنوعی در حل مسائلی مانند پرسش-پاسخ، تحلیل انگیزه، تولید ایده، خلاصه سازی و تفسیر محتوا، تولید شعر و داستان و... است

محورهای نشست

- بازیابی اطلاعات معنایی و وب معنایی
- خلاصه سازی محتوا/ تشخیص عناوین
- تحلیل معنایی / مدلسازی ایده
- تحلیل انگیزه/ تمایلات
- تولید ایده بصورت استعاره ای
- تولید داستان، شعر و تفسیر شعر
- پردازش معنایی فرهنگ

JHSPH OCW، مجموعه‌ای از دوره‌های آموزشی برخط را پشتیبانی می‌کند که در این دوره‌ها، امکان مبادله فعال اطلاعات بین استادان و دانشجویان، فرصت‌های ارزیابی، صحت‌سنجی و تایید نتایج یادگیری فراهم شده است. دوره‌های آموزشی JHSPH جامع هستند، با انتخاب موضوعات، مواد درسی در قالبی ساده و کارآمد قابل مشاهده می‌باشد. هر سخنرانی به همراه اسلایدها و فایل MP3 قابل دانلود، ارائه شده است. کلاس‌ها دارای تقویم، خواندنی‌های پیشنهادی، سرفصل دروس و آزمون نهایی می‌باشد. بعلاوه، امکان ارسال پست الکترونیکی و ارائه پیشنهادات نیز وجود دارد. دسته‌بندی موضوعی دوره‌های آموزشی موجود عبارتند از: سلامت رفتار جامعه، بیوشیمی و بیولوژی مولکولی، آمار زیستی، محیط زیست علوم بهداشتی، اپیدمیولوژی، سیاست، مدیریت سلامت و درمان، سلامت بین‌الملل، سلامت روان، میکروبیولوژی مولکولی و ایمونولوژی، جمعیت، خانواده و سلامت باروری.

طرامی گرافیکی، صفحه چینی و صفحه آرایی

توسط:

سیده نیلوفر مقدس

فاطمه فضلی

مشتاقانه در پی دریافت
نقطه نظرات شما عزیزان
هستیم
باشد که با یاری شما
این خبرنامه هرچه پربارتر
و به یاد ماندنی تر گردد.